

Αρ. Φακ.: Α/Π 1316/2016

**Έκθεση Επιτρόπου Διοικήσεως
και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
για παράλειψη της Επαρχιακής Διοίκησης Λεμεσού και του Κοινοτικού
Συμβουλίου Κυπερούντας να φροντίσουν για την άρση επεμβάσεων σε
μονοπάτι και την αποκατάσταση της χρήσης του**

Τομέας Ακίνητης Ιδιοκτησίας

**Προϊστάμενη: Ελένη Χατζηττοφή
Ερευνών Λειτουργός: Δωρόθεος Δωροθέου**

Λευκωσία, 3 Φεβρουαρίου 2020

1. Το παράπονο

Οι κ.κ. Σ. Ο., Κ. Χ' Φ. και Γ. Κ. Π., υπέβαλαν παράπονο στο Γραφείο μας εκ μέρους του Αρδευτικού Συνδέσμου Λατζιά - Κυπερούντα, για παράλειψη της Επαρχιακής Διοίκησης Λεμεσού και του Κοινοτικού Συμβουλίου Κυπερούντας, να φροντίσουν για την άρση επέμβασης σε μονοπάτι και την αποκατάσταση της πρόσβασης στα γεωργικά τεμάχια των μελών του Συνδέσμου.

Συγκεκριμένα, οι παραπονούμενοι ισχυρίστηκαν τα ακόλουθα:

- Η πρόσβαση των γεωργών μελών του Αρδευτικού Συνδέσμου στα τεμάχια τους, ήταν δυνατή μέσω μονοπατιού, όμως λόγω παράνομης επέμβασης ιδιοκτήτη στο μονοπάτι και λόγω επίσης της στενότητας του, είναι αδύνατη η χρήση του από οχήματα.
- Ως αποτέλεσμα, είναι δυσχερής η καλλιέργεια των τεμαχίων της περιοχής και ιδίως η μεταφορά των καρπών των δέντρων, η επιδιόρθωση βλαβών του αρδευτικού δικτύου και επιπρόσθετα, σε περίπτωση πυρκαγιάς δεν είναι δυνατή η διέλευση των πυροσβεστικών οχημάτων.
- Ο Αρδευτικός Σύνδεσμος αποτάθηκε αρκετές φορές τόσο στην Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού όσο και στο Κοινοτικό Συμβούλιο Κυπερούντας, με αίτημα την εγγραφή του μονοπατιού ως αγροτικού δρόμου και τη κατάλληλη διαμόρφωση του για να είναι ευχερής η χρήση του, ωστόσο, δεν υπήρξε ανταπόκριση.

2. Η διερεύνηση του παραπόνου

Στο πλαίσιο της διερεύνησης του παραπόνου, ο Έπαρχος Λεμεσού μας ενημέρωσε με επιστολή του ημερ. 17 Οκτωβρίου 2019¹, ότι το μονοπάτι στο οποίο αναφέρονται οι παραπονούμενοι, βρίσκεται σε περιοχή με

¹ Αρ. Φακ.: 77/80/Λ(Α)(3).

αρκετές υψομετρικές διαφορές, είναι εγγεγραμμένο με μονή διακεκομμένη γραμμή, στο παρελθόν χρησιμοποιείτο μόνο από ζώα και πεζούς και «δεν αποτελεί ικανοποιητική μορφή προσπέλασης για σκοπούς ανάπτυξης».

Σύμφωνα με τον Έπαρχο, το θέμα του υπό αναφορά δημόσιου μονοπατιού απασχόλησε το Γραφείο του και στο παρελθόν, κατόπιν υποβολής παραπόνου για επέμβαση στο μονοπάτι από ιδιοκτήτη τεμαχίων, «που είχε ως αποτέλεσμα να περιοριστεί το εύρος του και να παρεμποδίζεται η απρόσκοπτη χρήση του».

Ως εκ τούτου, όπως επίσης μας ανέφερε ο Έπαρχος στην πιο πάνω επιστολή του, διεξήχθη επιτόπια έρευνα και οριοθέτηση από το Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο Λεμεσού και επιβεβαιώθηκαν επεμβάσεις στο μονοπάτι από την ιδιοκτήτρια των τεμαχίων με αρ. 895 και 896 Φ/σχ 37/46. Σχετική επιστολή, ημερ. 5 Απριλίου 2000², αναφορικά με το αποτέλεσμα της οριοθέτησης, εστάλη στον Έπαρχο, από το Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο Λεμεσού.

Η δε Επαρχιακή Διοίκηση, ενημέρωσε σχετικά το Κοινοτικό Συμβούλιο Κυπερούντας με επιστολή ημερ. 20 Σεπτεμβρίου 2001 και ζήτησε όπως διευθετηθεί η λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων για άρση των επεμβάσεων. Σύμφωνα δε με την προαναφερθείσα επιστολή του Επάρχου καθώς και επιστολή που λάβαμε από το Κοινοτικό Συμβούλιο ημερ. 5/7/2019³, κλήθηκε η ιδιοκτήτρια των πιο πάνω τεμαχίων να άρει τις επεμβάσεις, πλην όμως δεν ανταποκρίθηκε.

Ο Πρόεδρος του Κοινοτικού Συμβουλίου, με την πιο πάνω επιστολή του ημερ. 5 Ιουλίου 2019, μας είχε ενημερώσει επίσης, ότι το Συμβούλιο αποφάσισε να κληθεί εκ νέου η ιδιοκτήτρια όπως άρει την επέμβαση, διαφορετικά θα ληφθούν δικαστικά μέτρα εναντίον της και παράλληλα θα καθαριστεί το μονοπάτι από το Συμβούλιο και θα την χρεώσει για τα σχετικά έξοδα.

² Αρ. Φακ.: ΑΔΧ619/1992.

³ Αρ. Φακ.: Δ.13 Α.

Ο δε Έπαρχος, με επιστολή του ημερ. 17 Οκτωβρίου 2019, κάλεσε το Κοινοτικό Συμβούλιο όπως το συντομότερο δυνατό προβεί στην επανατοποθέτηση των οροσήμων του μονοπατιού με τη βοήθεια ιδιώτη εγκεκριμένου χωρομέτρη και ακολούθως προβεί στη διάνοιξη του σε όλο το εγγεγραμμένο μήκος και πλάτος του.

Παράλληλα, ο Έπαρχος απέστειλε επιστολή ίδιας πιο πάνω ημερομηνίας προς την ιδιοκτήτρια των τεμαχίων με αρ. 895 και 896, στην οποία σημείωσε ότι επεμβαίνει στο μονοπάτι εδώ και πολλά χρόνια, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται η ελεύθερη διακίνηση των γαιοκτημόνων / κατοίκων διαμέσου του και την κάλεσε όπως προβεί στην άρση της επέμβασης, διαφορετικά θα ληφθούν εναντίον της τα ενδεδειγμένα μέτρα χωρίς άλλη προειδοποίηση.

Όσον αφορά στη διαπλάτυνση του μονοπατιού, όπως μας ενημέρωσε ο Πρόεδρος του Κοινοτικού Συμβουλίου με την πιο πάνω επιστολή του ημερ. 5 Ιουλίου 2019, δεν είναι στις προτεραιότητες του Συμβουλίου, επειδή: (α) αρκετοί επηρεαζόμενοι ιδιοκτήτες δε δέχονται και (β) η διαπλάτυνση δεν είναι δυνατή λόγω της μεγάλης κλίσης που έχει το μονοπάτι σε ορισμένα σημεία.

Σύμφωνα επίσης με την ίδια επιστολή του Προέδρου του Κοινοτικού Συμβουλίου, οι ιδιοκτήτες τεμαχίων του Αρδευτικού Συνδέσμου εξυπηρετούνται από παρακείμενο αγροτικό δρόμο που συντηρείται από το Κοινοτικό Συμβούλιο. Οι προσπάθειες δε του Κοινοτικού Συμβουλίου, όπως περαιτέρω σημείωσε ο Πρόεδρος του, θα είναι η διάνοιξη του μονοπατιού για να μπορεί να χρησιμοποιείται όπως και παλαιότερα, δηλαδή από πεζούς.

Επί του θέματος της διαπλάτυνσης του μονοπατιού, ο Έπαρχος μας ανέφερε στην επιστολή του στο Γραφείο μας στην οποία έγινε ήδη αναφορά πιο πάνω, ότι, η διάνοιξη αγροτικών δρόμων σε περιοχές εκτός του ορίου ανάπτυξης, δεν αντιμετωπίζεται θετικά από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, καθότι αντιβαίνει στις βασικές αρχές και τη στρατηγική των Σχεδίων Ανάπτυξης και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για διάσπαρτη ανάπτυξη με συνεπακόλουθα προβλήματα και κινδύνους.

Συνεπώς, κατέληξε ο Έπαρχος, το Γραφείο του θα παρακολουθεί το θέμα και θα προβεί σε όλες τις νόμιμες ενέργειες για το σκοπό της άρσης των επεμβάσεων στο μονοπάτι και για το σκοπό αυτό, απέστειλε ήδη, τις πιο πάνω επιστολές ημερ. 17 Οκτωβρίου 2019 προς το Κοινοτικό Συμβούλιο και την ιδιοκτήτρια των τεμαχίων που επεμβαίνει στο μονοπάτι.

3. Νομοθεσία

Στα καθήκοντα του Κοινοτικού Συμβουλίου, μεταξύ άλλων και σύμφωνα με το άρθρο 82(δ) του περί Κοινοτήτων Νόμου, εμπίπτει η κατασκευή, συντήρηση, καθαριότητα και ελεύθερη χρήση των οδών καθώς και η ευθύνη να ελέγχει το κλείσιμο ή την αλλαγή της κατεύθυνσης των οδών και να φροντίζει για την απομάκρυνση οποιωνδήποτε αντικειμένων παρεμποδίζουν τη χρήση τους.

4. Διαπιστώσεις – Συμπεράσματα - Εισήγηση

Το μονοπάτι στο οποίο αναφέρονται οι παραπονούμενοι, είναι εγγεγραμμένο, αλλά περιορισμένου πλάτους, για χρήση από πεζούς και ζώα, εξ' ου και σύμφωνα με τον Έπαρχο, «δεν αποτελεί ικανοποιητική μορφή προσπέλασης για σκοπούς ανάπτυξης».

Ωστόσο έγιναν επεμβάσεις στο μονοπάτι με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η χρήση του. Οι επεμβάσεις επιβεβαιώθηκαν από το Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο Λεμεσού από το 2000 και ο Έπαρχος προέβη σε σχετική ενημέρωση του Κοινοτικού Συμβουλίου από το Σεπτέμβριο του 2001, ζητώντας τη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων για την άρση τους, όμως εξακολουθούν να υφίστανται.

Μετά την παρέμβαση μας στο πλαίσιο της διερεύνησης του παραπόνου, τόσο το Κοινοτικό Συμβούλιο όσο και ο Έπαρχος σημείωσαν τη θέση τους για άρση των επεμβάσεων. Ειδικότερα, ο Έπαρχος με επιστολές του ημερ. 17 Οκτωβρίου 2019 κάλεσε το Κοινοτικό Συμβούλιο να φροντίσει για την επανατοποθέτηση των οροσήμων του μονοπατιού και να προβεί στη

διάνοιξη του καθ' όλο το μήκος του και παράλληλα κάλεσε την ιδιοκτήτρια των τεμαχίων με αρ. 895 και 896 Φ/σχ 37/46 να άρει την επέμβαση.

Υπό το φως ανωτέρω, η εισήγηση μου είναι όπως το Κοινοτικό Συμβούλιο μεριμνήσει για την άρση των επεμβάσεων σύμφωνα με την πιο πάνω επιστολή του Επάρχου κατά το συντομότερο αν δεν το έχει ήδη πράξει.

Μαρία Στυλιανού – Λοττίδη
Επίτροπος Διοικήσεως και
Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων